

Voorkom al in het weideseizoen een nazomerdip bij koeien

In het weideseizoen past bijvoeding op stal niet altijd bij de opname en kwaliteit van vers gras. Een dip in productie, vruchtbaarheid en weerstand is het gevolg.

Door Janet Beekman

Bij de overgang van een stalrantsoen naar weidegras ontstaan op dat moment vaak verteringsproblemen en daalt het melkvetgehalte. “Veel belangrijker nog is wat er gedurende het hele weideseizoen gebeurt”, stelt dierenarts Gerrit Hegen van De Boerenveearts. “Een onregelmatige en te lage totale voeropname in de wei in combinatie met een minder optimale bijvoeding op stal, kan een najaarsdip veroorzaken. Zowel in melkproductie als in vruchtbaarheid en weerstand.” Volgens Hegen komt het aan op een goede balans houden tussen de juiste eiwit- en energiebronnen in relatie tot de opname en kwaliteit van vers gras. “Het voorweiden van percelen die met lang gras uit de winter komen, werkt goed bij de eerste weidegang. De eiwitsamenstelling en het hoge suikergehalte van dit weidegras garanderen bijna altijd een plus in de melkproductie, waarbij de eiwitkraan dicht kan”, stelt Hegen.

Inspelen op variatie in vers gras

Het grasseizoen is vaak grillig en daarmee ook de opname en voederwaarde van vers gras. “Hier goed op inspelen met de juiste bijvoeding is best een kunst”, zegt Hegen, die graag adviezen geeft waar veehouders op kunnen letten. Omdat vers gras relatief veel eiwit bevat, kan de eiwitaanvulling vaak omlaag. “Neem altijd een vaste hoeveelheid mais op in de bijvoeding op stal. Let goed op het grasaanbod en varieer op basis daarvan met de hoeveelheid graskuil op stal.” Uitgangspunt is dat de gemiddelde koe in de koppel per dag steeds 15 kilo droge stof uit ruwvoer opneemt. “In de afgelopen jaren met droogte en minder vers grasaanbod staat dat onder druk. Iets om op stal goed te corrigeren.” Bijvoeding op stal met een rustig verteerbare graskuil met

FOTO: HENK RISWEK

Gedurende het gehele weideseizoen helpt een goede balans in eiwit- en energievoorziening van melkvee om een najaarsdip te voorkomen. Net als beperken van hittestress.

een niet te hoog RE met relatief veel DVE en minder OEB en restsuiker past meestal het beste. “Een smakelijke structuurbron in een grote baal aan het voerhek doet ook wonderen. En bekijk de samenstelling van het aanvullende krachtvoer ook altijd kritisch”, zegt Hegen. Hij adviseert beperkt eiwit en OEB, voldoende suiker en snel afbreekbaar zetmeel, naast celwanden.

Dikke darmverzuring

Voldoende energie bijvoeren op stal zorgt dat koeien eiwit in gras goed benutten en omzetten in melkeiwit. “Erg veel bestendig zetmeel in krachtvoer, bijvoorbeeld uit maismeel, past niet. Dat geeft een slechte vertering en dat vind je terug in de mest”, zegt Hegen. “Let in de weideperiode goed op pensvulling, herkauwactiviteit en mestvertering. Beoordeel een uitgespoeld mestmonster van verse koeien op ruwvezelvertering, resten zetmeel en darm-slijm.” Volgens Hegen veroorzaakt een hoog aandeel weidegras in het rantsoen geen pensverzuring. “Gras heeft in de pens drijvend vermogen en een gunstige pH. Een melkvetdip is vaak gevolg van struc-

tuurtekort of veel onverzadigde vetzuren vanuit gras. Als daarbij het eiwitpercentage wel op peil blijft, is beslist geen sprake van pensverzuring.”

Een te hoge omloopsnelheid in het maag-darmkanaal kan wel leiden tot verteringsstoornissen al dan niet met pensverzuring. “Dat ontstaat door snel verteerbaar weidegras, vers gras of kuil op stal in combinatie met structuurtekort en niet passende verteringskarakteristieken van krachtvoer.” Effecten zijn een slechte ruwvezelvertering, een lagere opname van mineralen en spoorelementen en een overschot aan zetmeel en eventueel eiwit in de dikke darm. “Dat kan leiden tot dikke darmverzuring en een lekkende darm. Dan komen gifstoffen in de bloedbaan en zie je ontstekingsreacties en vaak later in het seizoen een verminderde weerstand, hogere celgetallen, verminderde vruchtbaarheid en klauwproblemen.” Volgens de dierenarts is mest van koeien met dikke darmverzuring, en alles wat daaraan vooraf gaat, ook niet wenselijk als je kijkt naar nut en noodzaak van een goede kwaliteit drijfmest voor bodem en plant. ■